

njih res nimajo časa, druge pa so pasivne vkljub temu, da letne vsi udarci v zadnjem času na poročene učiteljice, — vsled tradicije in premajhne energije, nekatere boljše situirane, katerih močje stoji na višji socialni lestvici, pa ne čutijo prave pripadnosti k učitelstvu, marveč se čutijo tudi socialno soproge svojih mož. Tako prepuščajo prizadete učiteljice vso borbo stanovski organizaciji ne upoštevajoč, da organizacijo tvori v prvi vrsti članstvo in da njeno vodstvo more kaj doseči le tedaj, če ga članstvo aktivno podpira. Ves svetovni fašizem se bori proti ženskam v službah. V narodni skupščini se ni nihče oglašil proti uvedbi amandmana (medklic: »Tam so štirje poslanci učiteljice«). Amandman bo izveden, če prizadete ne boš krepko nastopile proti njemu in sicer takoj, ker 1. avgust je že blizu.

Nato je tov. Kumelj podal situacijsko poročilo o razmerah v JUU in o prizadevanju vodstva za učiteljske zahteve. V svojem poročilu se je dotaknil tudi naše stanovske morale, grajal denunciacije in okoriščanje situacije na škodo drugih tovarišev. Take moralne rane je treba korenito ozdraviti. Izločiti moramo iz naših stanovskih vrst take škodljivce in jih razkrinkati. V ta namen naj poslujejo stanovska razsodišča. Učitelstvo je preveč pasivno v stanovski borbi. Zadolgo se s sprejetjem resolucij in potem odloži vse delo na vodstvo. Pri učiteljskih zborovanjih bi morali vsakokrat poudarjati naše zahteve, zlasti stalnost. Samo borbeno članstvo omogoči vodstvu uspeh. Članstvo mora dati impulz dela; organizacija, pri kateri prihaja impulz od vodstva, ni močna.

V diskusijo so posegli tovariši Zabhofer, Mavrič, Svegel in Bitenc. Tovariš Krašna se zahvaljuje organizaciji, da se trudi za učiteljske dnevnice.

Kot predzadnji je predaval tov. Vranc o strnjenem šolskem delu. Predavatelj je nazorno in preprosto ter zanimivo podal pedagoško dinamično gledanje psihologije.

Kot zadnji je referiral tovariš Hribar o predlogih k zakonu o narodnih šolah.

Resolucije:

kateri je soglasno sprejelo dne 8. maja 1937. zbirajoče učitelstvo srezov Dol, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota in Ormož na svojem rednem zborovanju v Murski Soboti.

1. Pozivamo JUU ter vse prizadete faktorje, da zastavijo vse sile za zvišanje plač, ki je nujno potrebno. Ker so se življenjske potrebe od zadnjega znižanja uradniških

plač zvišale za več kot 25 % in še vedno naraščajo, s čimer stopamo v neizogibno revščino najtežje oblike. Zmanjšana kupna moč uradnika-konsumenta je v škodo vsemu narodnemu gospodarstvu. S tem se bodo zrušili najtrdnjeji državni temelji.

Upoštevati moramo dejstvo, da so si odgovorni činitelji, to je narodni poslanci v skupščini, že pred časom dvakrat soglasno zvišali poslanske dnevnice, apeliramo na iste gospode, da se prav tako soglasno izrečejo in izvedejo potrebno povišanje prejemkov tudi državnim nameščencem.

2. V interesu narodne prosvete je nujno potrebno, da se učitelstvu da stalnost v državnih službah kakor tudi na mestu.

3. Ker odgovarja delo poročene žene učiteljice delu poročenega moža učitelja, zahtevamo izenačenje službenih prejemkov: za enako delo, enako plačilo.

4. Zahtevamo, da se črta iz zakona o uradnikih § 110., vsled katerega so bili odpuščeni iz službe učiteljice brez predhodnega disciplinskega zaslišanja in brez navedbe vzroka.

5. Učitelstvo protestira proti nameravi uvedbi § 33. fin. zakona za l. 1936/37., ker bi uredba delnega celibata okrnila učiteljicam osnovno človeško pravico svobodne izbire zakonskega druga in bi jim bile odvzete ustavno zajamčene državljske pravice.

6. V svrhu nastavitve brezposelnega učiteljskega predloga:

- a) upokoje naj se učitelji, ki so dovršili službeno dobo;
- b) razbremenijo naj se preštevilni razredi;
- c) upokoje naj se na lastno prošnjo učiteljice-matere, ki imajo več kakor tri otroke;
- č) službena doba naj se zniža na 30 let.

7. Učiteljem, kakor tudi učiteljem-pravnikom, ki so poklicani k vojakom, naj se da do odlutitve kadrskega roka v vojski plačan dopust.

8. Zahtevamo, da se razpišejo vsa prazna službena mesta, tudi najboljša, in da se upoštevajo pri namestitvah službena leta, socialne razmere in kvalifikacija.

Za lepo uspešno zborovanje se tov. predsednik Mavrič članstvu, kakor tudi referentom iskreno zahvali in želi, da se tudi v prihodnjem letu sestanejo vsa štiri društva k skupnemu zborovanju. Ob 14. uri je zborovanje zaključil in pozval tovariše (-ce) na skupni obed.

Kramberger Joško,

Največja, najlepša izbira in skrajno nizke cene spomladanskega volnenega blaga za plašče, kostume, kompleje in obleke. Pralno blago in čudovito lepe svile. Za cenj. učitelstvo posebne plačilne ugodnosti

A. ŽLENDER

manufaktura za dame in gospode
Ljubljana — Mestni trg 22

Občni zbor Slovenske šolske matice

Zivahnejša razgibanost v vrstah slovenskih pedagogov. — Novi odbor izraz harmonije in sodelovanja. — Prihodnji občni zbor bo v Celju. — Interes in upoštevanje potreb po dobri slovenski pedagoški knjigi raste.

Zadnje majsko nedeljo se je vršilo v Ljubljani tretletno zborovanje SSM. Vodil ga je predsednik, g. univ. prof. dr. K. Ozvald, ki je v uvodnem kratkem predavanju prikazal tesno povezanost pedagogike z ostalimi kulturnimi področji. Vedno je treba iskati višjo obliko in stremeti po popolnejši vsebini življenja v vseh kulturnih področjih. V tem prizadevanju je bilo tudi delo SSM.

Zborujoči so nato počastili spomin dveh dolgoletnih vodilnih članov SSM Fr. Gabrška in dr. Lj. Pivka.

Tajnik, g. prof. dr. Stanko Gogala je v tajniškem poročilu podal tudi bodoči program. V zelo živahni debati, ki je temu sledila, je g. prof. Gustav Šilih dodal nekatere predloge in misli k bodočemu programu dela, med temi predvsem to, da naj bi SSM, kot najstarejša in vrhovna predstavitev vseh slovenskih poklicnih pedagogov, pokazala več, nujno potrebne, življenjske razgibanosti, prožnosti in sodobne načelne jasnosti v važnih, ves svet pretresujočih vzgojnih problemih; — naj bi s sestanki, tečaji, ekskurzijami in pedagoškimi kongresi po vzoru bratskih čeških pedagogov skrbela za medsebojno zblizanje in večjo povezanost slovenskih pedagoških delavcev; — učitelstvu najširši ljudski mas bi naj, namesto enostranskih metodniških modelov in receptov, ki se prav hitro preživijo, nudila res dobre in temeljito podane pedagoške priročnike, ki bi odgovarjali sodobnim stvarnim potrebam. Nekaj pojasnil in dopolnil sta podala tovariš Josip Jurančič in Zmago Švajger. Tovariš Gogec je deloma nasprotoval prvotnemu, enostranskemu programu ter ostro in obširno obsodil dejstvo, da vodstvo SSM ni hotelo ugoditi želji in predlogu mnogih članov, da bi se letošnji občni zbor vršil v Celju ter bi s številno udeležbo učiteljskega dostojno manifestiral ogromne žrtve in napore slovenskih poklicnih pedagogov vseh vrst za dvig slovenskega šolstva in vzgojstva. Predsedujoči in g. tajnik sta nato tolačila, da se po pravih občni zbor ne more vršiti izven Ljubljane, da so se tudi nekatera sreska učiteljska društva izjavila za občni zbor v Ljubljani; da sta gg. revizorja izjavila, da v Celje ne gresta; da je kakršnakoli sprememba pravil praktično nemogoča ter da se pri takšni kulturni ustanovi, ki ima resne smotre, ne more ozirati na mnenje članstva. Vsemu temu je sledilo živahno medsebojno razjašnjevanje in tolačenje pravil, nakar je dobil besedo tovariš Pavle Segula, ki je uvodoma poudaril, da govori v imenu 240 članov SSM v ptujskem okraju ter ugotavlja, da je 12 sreskih učiteljskih društev predlagalo občni zbor SSM v Celju (med temi sta društvi v Ptuj in Ormož, ki sta z vsem svojim članstvom korporativno včlanjeni tudi v SSM), ni pa znan niti en primer, da bi se katero sresko učiteljsko društvo izjavilo za občni zbor v Ljubljani; da so 4 učitelji-pripravniki lahko prišli iz Ptuja na občni zbor v Ljubljano — da je bilo pred 3 leti na občnem zboru navzočih samo 16 članov, letos jih je navzočih le dvakrat toliko, če bi se pa občni zbor vršil v Celju, bi jih bilo navzočih najmanj 10 - do 15-krat toliko, kar bi pomenilo veliko pedagoško manifestacijo in propagando, ki bi ne mogla iti neopazno mimo slovenske kulturne javnosti, kot so žal šli dosednji občni zbori;

Pri slučajnostih se je razpravljalo o tehničnih spopolnitvah poverjeništev, o potrebi dviga naročnikov in temu slinčno. Na koncu je tov. Gogec čestital SSM k izdaji Vrančeve knjige o strnjenem pouku, saj sta ime in strokovna sposobnost tovariša Vranca znani vsemu slovenskemu učitelstvu, pa tudi pri južnih tovariših je vzbudil s svojim podrobnim učnim načrtom priznavajočo pozornost. Po splošnem aplavzu, je g. predsednik zaključil občni zbor.

Navzoči so se razšli polni zadovoljstva in optimizma na novo delo, o katerem nam bo novi odbor SSM položil račune čez 3 leta na občnem zboru v Celju.

Na svidenje! F.

Seja odbora učiteljev kmečko nadaljevalnih šol

Širši-odbor je imel dne 29. maja v Celju sejo, na kateri je razpravljalo o delu za napredek teh šol v banovini.

Na seji je podal svoje poročilo tudi g. ref. kr. banske uprave svetnik Krošl Jože o stanju šol. V tekočem letu je največ šol v obsejnih srezih. Vseh učencev je sedaj 1410. Šole so ljudstvu koristne, kar dokazuje tudi številni obiski. Prav koristna pa so izredna predavanja kmetijskih strokovnjakov, katerim prisostvujejo tudi ostali vaščani. Učni načrt je gotov in ga bodo prejele vse šole.

Predsednik tov. Gosak je poročal o delu ožjega odbora. Obširneje je omenil tudi namen izdajanja učnih knjig. Omenil je, da bo še do jeseni izšla tudi knjižica o govedoreji. Zlatih nauk, knjižice, katero je izdal odbor, je na razpolago samo še 150 izvodov. Radi njene res zlate vsebine so jo nabavile skoraj vse šole.

Knjižnica odbora, katero vodi tov. Grčar z Barja, šteje sedaj 139 knjig. Vse knjige so strokovne vsebine in neobhodno potrebne za izpolnitev nadaljnje izobrazbe učiteljev, kateri poučujejo v kmečko nadaljevalnih šolah. Učitelstvo z vno posega po njih.

Zanimiv je bil referat tov. Vollmaierja o učilih v kmečko nadaljevalni šoli. Potreba učil je nujna. Primanjkuje pa sredstev za njih nabavo.

Za proslavitev 10 letnice obstoja šol bodo odborniki izdelali še podrobne predloge. Osvojen je bil predlog g. svetnika Krošlja, da izda odbor za 10 letnico tudi brošuro, ki bo podala točen pregled in ustroj naših kmečko nadaljevalnih šol.

Odbor je tudi razpravljalo o listu, ki bi bil nekaj učni pripomoček za učence ter tvoril vez med njimi in šolo. Za njegovo izdajanje pa primanjkuje denarnih sredstev.

Kmečko nadaljevalne šole so zelo zblizale učitelstvo z najširšimi plastmi naroda in ustvarjajo pogoje, da žive z okolico v pravem občestvu, ki ga ustvarja življenje na vasi.

Odbor.

III. počitniški pedagoški tečaj v Mariboru

Pedagoška centrala v Mariboru priredi v dneh od 15. do 22. avgusta svoj III. počitniški pedagoški tečaj. Vpoštevaje želje mnogih udeležencev, da bi bil tečaj krajši in da bi se mnogo časa dodelilo razgovoru, bo trajal tečaj samo 6 dni. Predavanja bodo po 2 uri dopoldne in popoldne, vsakemu predavanju pa bo takoj sledil razgovor, ki se bo lahko po želji udeležencev poljubno raztegnal ali skrajšal. Izkustvo pa uči, da je razgovor ploden samo takrat, če so se udeleženci poprej vsaj nekoliko že sami bavili z obravnavanimi problemi, zato prosi Ped. centrala, naj udeleženci že zdaj razmišljajo o stavljenih temah, zbirajo gradivo in pripravljajo svoje na lastnem izkustvu temelječe doneske.

Tečaj se bo kolikor mogoče dotikal aktualnih vprašanj v vzgojnem in učnem delu naše narodne šole ter se bo predvsem oziral na učno prakso, ki jo bo poskušal teroretski utemeljiti. Predavanja bodo naslednja:

1. Moderna šola v luči idealizma in materializma. — Ciril Drekonja.
2. Mladinoslovno raziskovanje selske dece. — Dr. St. Popović.
3. Pedagoško delo srbskohrvatskih pedagogov v zadnjih letih. — Josip Demarin.

4. Karakterologija ter nje pomen za vzgojno delo. — Dr. Stanko Gogala.

5. Posebne naloge dekleške vzgoje v višji narodni šoli. — Anica Černejeva.

6. Teorija učnega postopka. (Od učnih slik do strnjene pouka.) — Gustav Šilih.

7. Letošnji pedagoški kongres v Parizu. — Ernest Vranc.

8. Vloga domoznanstva v sodobni narodni šoli. — Martin Mencej.

9. Obubožanje širokih ljudskih plasti ter njega posledice za vzgojo. — Josip Jurančič.

10. Izbrana poglavja iz didaktike računskega pouka. (Nova pota v začetnem računskem pouku, uporaba projektov, geometrijsko predočevanje kot nazorilo pri računskih operacijah.) — Fr. Fink in J. Pirce.

11. Problemi gospodarske geografije ter nje didaktika. — Albert Zerjav.

12. Rezultati dela v poskusnih razredih. — Jurančič, Kavčič, Ledinek.

Prijave za tečaj obenem z vpisnino 20 din ter morebitnimi željami glede prehrane se naj pošljejo najpozneje do 1. julija 1937. na naslov: Pedagoška centrala v Mariboru, drž. učiteljska šola.

Zdravnica pa je dodala skrivnostno: »Mogoče pa še toliko ne...«

Ne, dva tedna ni vzdržala.

Prve dni je bila živahna. Njena prva misel je bila, naj bi listi ne objavili njenega imena. Njena mati v Mariboru bi lahko brala in bi morda mislila, da je kaj hudega.

† Traven Albina

(v družbi predsednika JUU sekcije za moravsko banovino, tovariša Svetolika Jankoviča in lastnika hrama slave v Nišu. Iz turnee UPZ.)

† Albini Travnovi

Ko je sreča na višku, tedaj kar najrajša cinično zamahne usoda s svojo kruto roko, da ugasne na licih za vedno smehljaj.

Tako pri Albini Travnovi. Zaradi formalne napake na dekretu, je bila prikrajšana pri plač, izgubila je službo strokovne učiteljice v kuhinji kraljice Marije in je bila premeščena iz Ljubljane na deželo.

Po par letih prizadevanja, ki ji je jemalo živce, je končno le uspela: krivica, ji je bila popravljena, vrnila se je v Ljubljano in dobila je tudi denarno odškodnino.

Zadnje čase si je uredila stanovanje, dokupila še nekaj novega pohištva in obveščena je bila, da ji nakažejo še 10.000 din, ker je prejela po krivici več let premalo plač. Bila je srečna, tako srečna kot morda še ne v življenju.

Dva dni kasneje se je zgodila ona nesreča, o kateri so obširno poročali vsi listi. Silna eksplozija je razrušila tri stene njenega stanovanja. Zajeta v plamene je Travnova kot živa plamenica begala po ruševinah. Njeno lepo pohištvo je bilo vse razbito, vaze, dragocen kristal in umetniške slike so postale v enem samem hipu ničvredne črepinje. Ona sama — ena sama grozna opekline.

Kako kratek korak je od sreče do nesreče!

Kako sta si včasih veselili smeh in blazna groza bližnja soseda!

V bolnici je bila mirna. V groznih mukah ni vzdihovala, ni ječala, ni pretočila ene same solze. Mislila je, da bo kmalu zdrava.

»Kako dolgo bom v bolnici, sestra, — en teden? Dva?«

Usmiljenka se ji je nasmehnila: »Mogoče tudi več!«

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KAM-
NIK je zborovalo 15. maja t. l. v Domžalah.
Navzočih je bilo 62 % članstva.

Uvodoma se je tov. predsednik spomnil umrlega tov. Josipa Lapajneja, katerega so navzoči počastili s klicem »Slava«.

V imenu društva je čestital tov. Merharju in Kokalju ter tov. Rožmanovi, ki so stopili v zakonski jarem.

Obvešča dalje, da se bo dnevni red izpremenil, ker je tov. Svetina iz zdravstvenih razlogov preložil svoj referat o učiteljskem pokretu.

V svojem situacijskem poročilu je tov. predsednik seznanil članstvo o delu sekcije in centrale.

Soglasno je bila sprejeta resolucija glede ukinitve delnega celibata učitelje, ki jo je predložila tov. Rupnikova.

Odločitev glede sprememb pravil JUU bo padla na prihodnjem zborovanju, ker je bil termin prekratek, oziroma se ta prepustila upravi društva. Enako se bo ponovno razpravljalo o vplačilu deleža Mariborski pedagoški centrali.

Tov. tajnik je obravnaval tekoče dopise in tolmačil projekt poslovnika.

Tov. blagajnik je poročal o stanju društvene blagajne in priporočal večjo discipliniranost pri vplačevanju zaostankov.

Finančni referent tov. Merčun je pozival na ureditev in likvidacijo dolgov pri naših ustanovah in predlagal skupni sestanek upraviteljev v svrhu enotnega postopanja v poslovanju po novem pravilniku o vzdrževanju šol.

Po odmoru je predaval tajnik kluba »Koroških Slovencev« g. Franc Uršič o naši narodni manjšini na Koroškem. Glavni namen predavanja je bil seznaniti navzoče o germanizaciji, njenem razvoju in sredstvih za potujčevanje naših bratov onkraj Karavank.

Uvodoma je očitel osrednji problem nemškutarstva, ki posega v vse panoge našega življa. Znake inferiornosti gojimo na žalost tudi ob severni meji. Sorodna renegatstva opažamo enako še pri Poljakihi.

V obširnem govoru je podal nato glavna historična dejstva od prve naselitve Slovencev in njih bojev s sosedi, opomnil navzoče na delovanje Cirila in Metoda, ki sta zavirala pohlep Bavarcev ter šel preko dokazov nedañje slave koroških vojvod do padca samostojnosti in vsiljevanja gospodstva Habsburžanov. In dalje! Vsa tegoba prve etape do Marije Terezije se vohementno in vztrajno nadaljuje. Vstajajo narodni voditelji Zarnik, Ziljski, Einspieler kot uporniki proti obstoječim socialnim in kulturnim preobratom, ki rode duhovno delitev. Ljubljana je contra Celovcu, volilni red daje premoč v roke Nemcem, katerim se z vso silo upira Grafenauer. Doba nesrečnega plebiscita pokaže vso upravno korupcijo in naivno zaupanje našega naroda. Nastopila je prava doba ponemčevanja, ki ga vrši cvet nemškutarstva t. j. večni patriotke na državna korita. Oni odločajo o vsakokratnem vodstvu povsod in vršijo brezobzirni politični, kulturni, gospodarski in moralni pritisk, z vidnimi in katastrofalnimi posledicami za našo narodno manjšino. Zastonj vodi mati svoje dete v cerkev, oče na polje, zastoj ali pa vsaj z majhno nado v bodočnost mu pripovedujeta o Maistru, kralju Matjažu in lepi slovenski govoric.

Kako naj pomagamo? Le z naporom vseh bo dosežen boj. Ne samo moralna, ampak tudi materialna podpora vsem obrambnim ustanovam, institucijam, gospodarskim in kulturnim društvom bo privedla do uresničenja naših in koroških bratov samih. Kajti brez Koroške ni Slovencev, brez Slovencev ni Jugoslavije.

Na številna vprašanja aktualnega značaja je gospod. predavatelj vsem navzočim odkril še mnoge zanimivosti in le žal, da je pregledaj zaključil predavanje, za katero je žel dolgotrajni aplavz in odobravanje navzočih tovarišev in tovarišice.

Tov. predsednik mu je izrekel še posebno zahvalo.

Med slučajnostmi je tov. Intihar naprosil za sodelovanje vseh mladinskih pevskih zborov pri proslavi 50-letnice obstoja narodne šole v Trzinu. Žal, da ni dobil dovolj odziva, deloma iz razloga, ker pade prireditelj na predzadnji dan šolskega leta, deloma pa, ker so mladinski pevski zbori oslabiljeni radi, odhoda učencev 7. in 8. šolskega leta. Apeliral je še, naj bi se skušalo tudi v našem društvu izposlovati bloke za znižano vstopnino za Narodno gledališče.

Z veliko večino je bil sprejet predlog tovariša Lumarja, naj se deluje na to, da ostane naslov »Narodna šola« navajajoč predhodno obilo utemeljitve.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo v Dobu, da si bo članstvo lahko ogledalo novo šolo v našem srezu.

Tov. predsednik zaključil zborovanje.

Predsednik: Jos. Napoko. Tajnik: F. Hvalat.

Novosti na knjižnem trgu

Pedagoški zbornik SŠM za l. 1936.

Tudi ta zbornik je uredil dr. K. Ozvald, ki je zbral v njem deseterico različnih sestavkov.

Prvi spis je posvečen »stoletnici Stritarjevega rojstva« (V. Brumen) ter skuša pokazati pedagoško stran Stritarjevega dela, njegovega značaja, njegovih nazorov in misli. Opisuje njegovo vero v boljšo prihodnost, ki se je družila z vero v poslanstvo človeštva, posebej še preprostega ljudstva, slovanstva, mladine in ženstva; navaja njegove misli o domu in šoli, o nekaterih vzgojnih pripomočkih in o pomenu domačega jezika; dotika se tudi njegovih razočaranj in bojev z nasprotniki in razpravlja o njegovi zamisli vzgoje najširših ljudskih plasti.

V drugem članku piše dr. A. Gosar o »osnovah sodobne socialne vzgoje« ter naglašja, da »danes potrebujemo ljudi, ki bi se čutili notranje, srčno priključeni na družbo, oziroma na poedine družabne skupine ter bi bili pripravljeni posvetiti jim vse svoje moči, kajti« je danes vsaj kolikor toliko pravičen in zadovoljiv družabni red mogoč med ljudmi, ki so zares prežeti pravega socialnega in občestvenega duha ter sami prostovoljno in z verno izpolnjujejo svoje družabne naloge in dolžnosti. Mladi rod je treba opozarjati na to, koliko dela in gmotnih žrtev je zahtevala ustvaritev in ohranitev naše kulture, spominjati ga je neprestano treba, da je tudi v gospodarskem življenju le delež celote in se mora uklanjati njenemu blagru. Vobče mu je treba dati pravilne pojme o vsem socialnem življenju. S tem še ne bodo odpadle vse težave, toda pot do prave socialne vzgoje se bo odprla.

Univ. prof. A. Maklecov razpravlja o »osebni zločinci in njegovi kazenski odgovornosti«. Govori o nekaterih določbah novega jugoslovanskega kazenskega zakonika ter precej obširno piše o osebni zločinci. Omenja različne teorije, ki se tičejo tega predmeta ter se zopet vrača k našemu kazenskem zakoniku in razlaga, kako upošteva to in ono. Vodilna ideja nove kazenske zakonodaje »je ta, naj se pri določitvi kazenske odgovornosti upošteva ne le posamezno kaznivo dejanje, temveč tudi nagibi, nagnjenja in značaj storilca. To pomeni nedvomen napredek s prejšnjo, zastarelo zakonodajo ter obeta državi večji uspeh v njeni borbi zoper zločince«.

Dr. K. Ozvald podaja »pedagoški pogled na mladostnika, ki je zapadel kazenskemu paragrafu« ter tako dopolnjuje prejšnji članek. Prikazuje človeško jedro zločince ter naglašja, da je treba tudi pri kaznovanju imeti pred očmi človeka. »S tem pa ni rečeno drugega, nego da bi kazni naj vsebovala tudi — pedagoško ali vzgojevalno funkcijo«. In zlasti še za vzgojo mladostnih zločincev bi potrebovali »rojenih« vodnikov. »Poklicarji so pač samo tisti, ki zmorejo na primer spoštovanje tudi pred osebo mladega zločince, ki si znajo pridobiti njegovo zaupanje in ki jim je zlasti še svojska ljubezen do tega, kar je »božjega« v vsakem človeku«.

Dr. St. Gogala je prispeval sestavek o »narodnem učitelju in narodni šoli«. Pod nazivom »narodne« šole pa ne umeva le ljudske, marveč vsako šolo, ki je zajeta od narodnostnega duha in ga goji. Zato govori najprej o vsebini pojma narodnost ter o narodni kulturi, in naglašja, da mora posameznik koreniniti v njej. Učitelj sam mora seveda živeti iz narodnega duha ter mora tudi učencem posredovati »čim točnejše in podrobnejše spoznanje narodnosti in čim toplejšo in pristnejšo ljubezen do naroda in domovine«. Le potem bomo vzgojili prave naše ljudi, ki bodo pristno narodno čutili in doživljali.

V. Schmidt nam razlaga svoje misli o bistvu in nalogah psihotehnik. Naglašja važnost in pomen te stroke, ki da je »sodobna znanstvena oblika praktičnega dušeznalstva«. Zanimivo ocenjuje vlogo strojev in aparatov v psihotehnik, ki se le prečesto precenjuje. »Psihotehnični aparati imajo samo ta namen in v tem je njihova vrednost, da »sprožijo«, povzročijo tako in tako reakcijo, ki daje psihotehniku priložnost, da ugotavlja svojstvenost duševnega izražanja preizkušene osebe.« »Aparat nam ne more nuditi več, nego li določeno situacijo, na katero oseba reagira. Psihotehnik pa se začneja šele tam, kjer te reakcije in simptome analiziramo. Analize ne more izvršiti aparat, temveč samo psihotehnik. Čim boljši psihotehnik, tem manj aparatov bo potreboval.« Prav tako so nekatere druge ugotovitve za naše prilike čisto nove. Besedilo pojasnjuje slike, tabele in diagrame.

D. Cvetko prinaša »donesek k zgodovini naše pedagogike« v članku o »glasbeni kulturi v našem vzgojstvu«. V njem razmotriva vlogo, ki sta jo petje in glasba igrala v naših

šolah v preteklosti ter zlasti močno podčrtuje prizadevanje A. M. Slomška, kateremu pripisuje »mesto prvega praktičnega slovenskega pedagoga, ki je za svoje pisano in ustno delo žel mnogo sadov« ter je »vplival na vse v isti pravec usmerjene potomce več desetletij naprej«. Nadaljnji razvoj tudi podrobneje očituje ter naglašja, da je pevski pouk pri nas nazadoval. Govori tudi o današnjem stanju in se bori proti temu, da se petje šteje med večšine; sam ga prišteva k »umetniškim predmetom«.

A. Žerjav razmotriva »problem učnih knjig s stališča življenjske šole«. Ocenjuje in kritizira dosedanje učne knjige, ki da so še vedno v pravem pomenu besede učne knjige in lahko služijo le prisvajanju in utrjevanju snovi in gradiva, ki se v šoli obravnava ali predava. To so torej »vzorne« ponavljalne knjige za dijake, ali nekaki repetitoriji, posnetki in izpiski znanstvenih del. Podrobneje kaže avtor razne napake na naših zemljepisnih in zgodovinskih učnih knjigah. Na koncu pa še opisuje nove delovne priročnike, ki hočejo nuditi učencem za študij več gradiva, kakor pa že izdelanih ugotovitev. Temu dodaja še nekaj misli o sestavljanju in ocenjevanju šolskih knjig.

J. Šedivý opisuje »češkoslovaško šolstvo«, oziroma le češko, ker bo slovaškega opisal v prihodnjem letniku Zbornika. Najprej očituje zgodovinski razvoj šolstva, nato pa podrobno poroča o današnjem stanju različnih vrst šol. Meščanske šole so trirazredne (a imajo večinoma poseben nadaljevalni tečaj), učiteljske so štiriletna, poleg njih pa imajo še dve dvoletni pedagoški šoli, dve enoletni pedagoški akademiji in dvoletno pedagoško fakulteto. Poleg običajnih tipov srednjih šol poznajo še reformno realno gimnazijo in nekatere druge poizkuse. Čisto svoj sistem šolstva snuje dr. V. Příhoda. Univerze so kar

v Pragi tri (češka, nemška, ukrajinska), poleg ostalih visokih šol v deželi. Važni organizaciji sta »Ustredni matice školske« in »Komenský« ki skrbita za češke šole med tujim prebivalstvom v domovini in v tujini.

Na koncu Zbornika očituje E. Boje življenje in delo Lj. Stiasnega. V. B. poroča o Liebertovem predavanju o »mestu in nalogah filozofije v sedanjosti«. Sledi še »Kronika« in »Upravni vestnik SŠM«.

To poročilo bi hotelo vzbuditi zanimanje za pester niz vprašanj, ki jih obravnava letošnji Zbornik. A zdaj »vzemi in beri!«

V. B.

—k »SAVREMENIK« Srpske književne zadruge v Beogradu je za letošnje leto izšel v 4 knjigah in sledečo vsebino: 1. Antologija srpsko hrvatske posleratne lirike: Predgovor je napisal Gjuro Gavala. V knjigi so zasotpani sledeči pesniki: E. Alfrevič, G. Vasiljev, Z. Vasiljevič, Lj. Vizner, R. Dragutinović, J. Dučić, B. Djukić, V. Živojinović, G. Krklec, M. Krleža, M. Leskovac, V. Majer, D. Maksimović, Z. Miličević, H. Mitrov, V. Nator, M. Nastasijević, Vatroslav Nemir, N. Polić, Djuza Radović, J. Radulović, M. Rakić, R. Ratković, N. Simić, M. Stamatović, B. Stojadinović, G. Tartalia, T. Ujević, D. Cesarić, A. Santić, A. B. Simić in N. Šop. — 2. Trideset godina čutanja, roman Stojadina Živadinovića. — 3. Pripovedke Borivoja Jevtića: Nonova kći, Stela kći Golubićina, Skitač s. Hrida, Iznad prošlosti, Šume, Gigantomahija. — 4. Iz nove ruske književnosti sestavi I. Goleniščev - Kutuzov: Puškinova poezija, Puškin i savremena Rusija pravi Gogolj, Umetnost Leva Tolstaja, Dostojevski i. Vjačeslav Ivanov, M. Vološin, A. Belj, N. Gumilov, E. Zamjatin. — Vse štiri knjige v okusni vezavi na 720 straneh stanejo 65 din in se lahko naročijo potom vsake knjigarne ali pa direktno na naslov: Srpska književna zadruha, Beograd, Kralj Milanova 19.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

Obrotno-nadaljevalno šolstvo na Češkoslovaškem

(Dalje.)

Učenci.

Obrotno-nadaljevalne šole obiskujejo vajenci obvezno ali prostovoljno. Obvezno posejajo šolo vajenci (vajenke), ki se učijo določenega obrta v pripadajočem šolskem okolišu, ki še niso izučeni in niso oproščeni pouka na obrtno-nadaljevalnih šolah. Prostovoljno pa smejo obiskovati obrtno-nadaljevalne šole oni vajenci (vajenke), ki se učijo izven šolskega okoliša, ali oni kandidati, ki so vajensko šolo že z uspehom dovršili, dalje pomočniki in vobče vse one osebe, ki niso v učnem razmerju.

Poprej so obiskovale vajenke obrtno-nadaljevalne šole samo izjemoma, leta 1910. je bila dovoljena koedukacija na obrtno-nadaljevalnih in strokovno-nadaljevalnih šolah ter so bila dekleta vpisana samo v onih vajenskih šolah, kjer je to zahteval šolski odbor. Leta 1922. je bilo določeno, da so tudi vajenke obvezne posejati nadaljevalne šole, prav tako kakor vajenci.

Obveznost obiskovanja obrtno-nadaljevalnih šol je splošna in ni omejena niti z učencevo starostjo. Seveda morejo biti od pouka oproščeni le taki vajenci, ki so absolutno slično šolo, ali dosegli, oziraje se na zakonske predpise glede kvalitete šol, vsaj isto izobraževalno stopnjo z obrtno-nadaljevalno šolo. S posebnim odlokom ministrstva prosvete se določa, da se morejo nuditi olajšave pri pohajanju v obrtno-nadaljevalne šole samo onim vajencem, ki so starejši od 25 let, in onim vajencem, ki imajo na drugih šolah gotovi del izobrazbe, ki se podaja na obrtno-nadaljevalnih šolah. Za popolno olajšavo, t. j. da vajenec nad 25 let star, ali vajenec z določeno izobrazbo ne poseja obrtno-nadaljevalne šole, je praviloma potreben pred učiteljsko komisijo izpit iz vse tvarine ali samo izpit iz strokovnih predmetov na obrtno-nadaljevalni šoli.

Učenci na obrtno-nadaljevalnih šolah ne plačajo šolnine. Pri vpisu sme od njih zahtevati upravitelj šole samo prispevek za učne pripomočke. Navedeni prispevek pa ne sme biti previsok. Praviloma se plača za vsakega učenca 10 Kč.

Učni pripomočki in učne knjige.

Pri pouku na obrtno-nadaljevalnih šolah je potrebna velika množina učnih pripomočkov in učbenikov. Aho torej upoštevamo, da rabi skoraj vsaka obrtna stroka drugih učnih pripomočkov, ni torej ureditev učnih zbirk tako lahka naloga in ureditev smotne učne zbirke je v zvezi z velikimi gmotnimi stroški.

Da bi se moglo zadostiti tej veliki nalogi in napraviti šolam potrebne učne zbirke, je bila ta naloga priključena državnemu zavodu za učne pripomočke, katerega naloga je:

1. Oskrbeti šolam učbenike in učne tekste.
2. Oskrbeti šolam dela na predlogah in pripadajoče modele.
3. Sestavljati kolekcije snovi in pripadajoči postopek pri izdelavi izdelkov, kar je nujno potrebno za vsako obrtno-nadaljevalno šolo, ako hoče imeti pri pouku zaželenih uspehov.
4. Oskrbovati šole z risarskimi rekvizitami, diagrami, skioptikoni in drugimi modernimi učnimi sredstvi.

(Dalje prihodnjič.)

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomete, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

ZAMENJAM

službeno mesto na petrazrednici blizu Maribora, dobra avtobusna zveza — z mestom v bližini Celja. Ponudbe na upravo pod značko »Celjski srez«.

Knjigarna

»Učiteljske tiskarne«

registrirane zadruge z omejeno zavezo»

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6

Podružnica Maribor,
palača banovinske granilnice

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo pisarniških in šolskih zvezkov. Knjigarna sprejema naročila za knjige iz inozemstva, za vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! — I z d e l u j e diazo-amoniak-papir »JASNIT«, za kopiranje načrtov, ki je edini 100 % domač izdelek te vrste v državi!

**CENE
NIZKE**

dvokoles, otroških, igračnih, invalidskih vozičkov, prevoznih triciklov, šivalnih strojev. — Ceniki franco.

KUPUJTE PRI TVRDKAH

KI OGLAŠUJEJO

V NAŠEM LISTU

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovška cesta št. 4
PODRUŽNICA MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 26